

Partakon kyläyhdistys ry

KYLÄSUUNNITELMA

2015-2020

KYLÄSUUNNITELMA

Partakon kyläyhdistys ry:llä on olemassa oleva kyläsuunnitelma vuodelta 2003 ja sitä päivitettiin Ideat kehiin –Inarin kylien esiselvityshankkeen aikana, yhteistyössä kyläyhdistyksen ja kylän asukkaiden kesken. Ideat kehiin -esiselvityshanke järjesti avoimen kylätyöpajan Partakossa, matkailukeskus Jounilassa 13.11.2015. Kylätyöpajan tavoitteena oli saada aikaan keskustelua kyläläisten kesken sekä aktivoida kyläläiset kylän kehittämissuunnitelmien laatimiseen. Tilaisuuteen saapui 11 kyläläistä ja siellä tuotettua materiaalia on kirjattu tähän kyläsuunnitelmaan.

Ideat kehiin -esiselvityshanke on Inarin kunnan elinkeinojen kehittäjän Elinkeinot & kehitys Nordica hallinnoima hanke, jonka rahoittajana toimii Leader Pohjoisin Lappi. Esiselvityshankkeen toiminta-aikana (15.7–31.12.2015) selvitetään Inarin kylien kehittämis- ja investointitarpeet.

VANHA INARINSAAMELAINEN KYLÄ

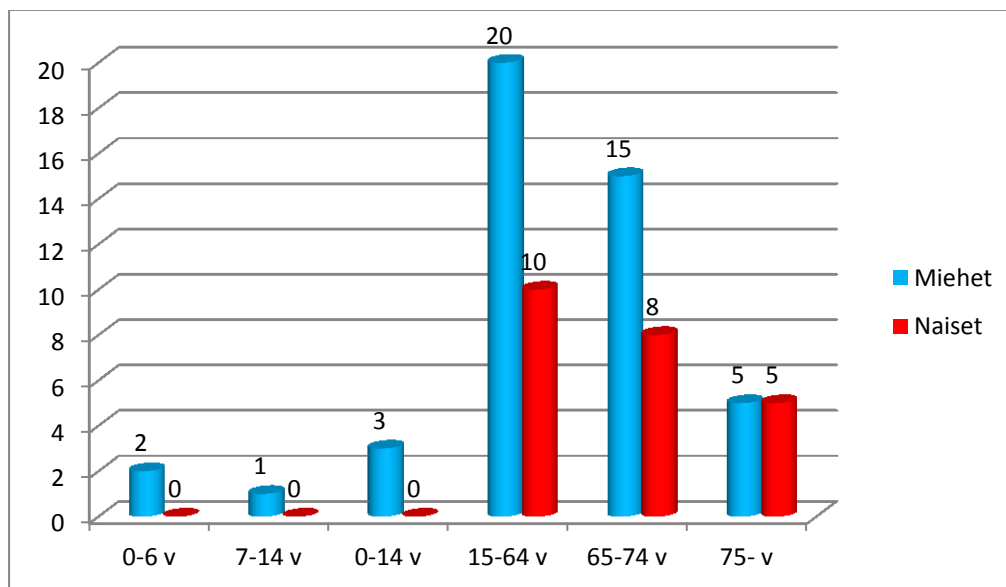
Partakko on noin 50 asukkaan laajalle alueelle asuttama kylä Inarijärven pohjoisrannalla. Partakko sijaitsee Sevetijärven tien varressa, josta matkaa Ivaloon kertyy 100 km ja Kaamaseen 40 km. Kylä on nauhamainen, talot sijoittuvat Inarijärven rannoille. Varsinainen kyläkeskus on muodostunut lakkautetun koulun ja entisen postin läheisyyteen.

Perinteiset lappilaiset kädentaidot ovat säilyneet kylässä, josta löytyy niin erilaiset käsityöt kuin luonnontuotteetkin. Partakossa on mahdollisuus tutustua perinteisiin elinkeinoihin, kuten porohoitoon, kalastukseen ja saamelaiskäsitöihin ja muun muassa maineikas Siuttajoen poroerotuspaikka löytyy kylän lähistöltä. Partakko on rauhaisa erämaiden ympäröimä Lapinkylä. Sieltä löytyvät Inarijärven kalaisimmat vedet sekä lähes kaikki kalamiesten tarvitsemat palvelut. Kylältä on hyvät yhteydet joka puolelle Inarijärveä ja kylästä on hyvä aloittaa erämaaseikkailu pohjoisille vuonoille Vätsärin ja Kaldoaivin erämaa-alueille. Kesäisin merkatut vene- ja kanoottiretket palvelevat tottumattomampaakin kulkijaa. Talvisin kelkkailu järvellä on sallittua ja merkityt ajoura Inariin, Ivaloon, Saariselälle, Utsjoelle ja Jäämeren rantaan Norjaan tarjoavat kelkkailijoille laajat ja upeat ajomaastot.

PARTAKON KYLÄN ASUTUS

Partakko on vanha inarinsaamelainen kylä, jossa Inarijärvi on aina lyönyt leimansa kylän elämään, niin kulkuväylän kuin leivän antajanakin. Kylän asutus on vanhaa ja asukkaat asuvat omistusasunnoissa. Vuokrattavia taloja ei ole saatavilla, vähäisestä kysynnästä huolimatta. Partakon alueen maat ovat yksityisten ja Metsähallituksen omistuksessa. Tontteja on vuokralla sekä myynnissä, mutta hinnat ovat verrattain korkeat.

Partakon alueella oli 31.12.2013 päivitetyn väestölaskennan mukaan yhteensä 66 asukasta. Nuoria alle 15-vuotiaita oli 3 henkilöä ja yli 65-vuotiaita 33 henkilöä. Työikäisiä Partakossa oli vuoden 2013 lopussa 45 prosenttia.

Kuvio 1. Partakon alueen ikärakenne 31.12.2013. Lapin liitto

Tilastotiedot asukkaista saattavat näyttää hieman eriltä mitä ne todellisuudessa ovat, sillä väestölaskennassa on käytetty hieman suurempaa aluetta Partakon kylästä. Kyläläisten mielestä asukkaita on hieman vähemmän, koska käytännössä kylä alkaa Inarin Akulahdesta ja päättyy Nitisjärven Karsikkoniemeen. Kyläyhteisön mukaan aikuisten miesten lukumäärä on nykyisellään noin 30 henkilöä.

PARTAKON KYLÄN PALVELUT JA ELINKEINOT

Alueen vallitsevin elinkeino on perinteinen poronhoito ja sivuelinkeinoina kalatalous sekä luontaiselinkeinot. Poronhoidosta saa elantonsa suurin osa alueen asukkaista. Käsityöntekijöitä löytyy kylältä aina posliinimaalauksesta puutöihin sekä saamen käsistöistä perinnekäsistöihin. Osa kyläläisistä käy palkkatyössä suurimmissa kyläkeskuksissa.

Partakon kylällä olevat yksityiset yritykset /palvelut	
majoitus- ja mökkipalvelut	ohjelmapalvelut, kalastusmatkailu
veneiden vuokraus	traktoriurakointi
poronlihaa ja lihajalosteet	ammattikalastus
perinteinen porotalous	käsityöläisyys

Kuvio 2. Partakon kylällä olevat yksityiset yritykset/palvelut

Kylän väestö on hyvin vanhaa, ja vanhuspalveluille sekä kotityöpalvelujen tukipalveluille on tarvetta. Inarin kunnan tuottamat vanhuspalveluiden lähtökohtana on, että vanhukset pystyisivät asumaan kotonaan mahdollisimman pitkään. Kylässä käy terveydenhoitaja sekä kotityöpalvelutyöntekijä Sevettijärveltä. Kylälaisten käytettävissä on Pohjois-Inarin kylätyöntekijä, jonka yhtenä tehtävänä on auttaa vanhuksia jokapäiväisten asioiden hoitamisessa. Tehtäviin kuuluu esim. siivous, lumityöt, polttopuiden teko sekä muut avustusluontoiset tehtävät.

Inarin kunnan kuljetuspalveluja on saatavilla ikäihmisille, jotka asuvat vaikeiden kulkuyhteyksien takana ja joilla ei ole mahdollisuutta käyttää julkisia kulkuneuvoja. Haja-asutusalueilla asiointimatkat suoritetaan taksilla yhteiskuljetuksina. Kylän vanhuksille asiointitaksipalvelu on saatavissa kerran viikossa, Näämössä sijaitseviin kauppoihin. Julkiset liikenneyhteydet kulkevat arkipäivinä pohjoiseen sekä etelään suuntaan. Seurakuntien palvelut ovat pääsääntöisesti joulun aikaan, jolloin järjestetään kylällä perinteiksi muodostuneet Kauneimmat joululaulut – tilaisuus.

Inarin kunnan kirjastoauto tuo kirjastopalvelut kylälle kahden viikon välein. Posti jaetaan maanantaista – perjantaihin. Kylälaisten toiveena on, että posti jaettaisiin myös lauantaisin.

Kansalaisopiston toimintaa on jonkin verran, mutta ongelmana on, että kurssilaisia ei saada ryhmiin tarpeeksi. Myös tilojen ja laitteiden puute rajoittaa kurssien järjestämistä kylällä. Kylällä on tällä hetkellä kaksi lapsiperhettä, jossa on päivähoitolain alaisia lapsia. Päivähoitopaikkoja ei kylästä löydy, mutta lähin kunnan järjestämä ryhmäperhepäiväkotiki löytyy Näätästä ja kielipesiä Inarin kirkonkylältä sekä Sevettijärveltä.

PARTAKON KYLÄN SWOT- ANALYYSI

Ideat kehiin –Inarin kylien esiselvityshankkeen aikana yhteistyössä kyläyhdistyksen ja kylän asukkaiden kesken laadittiin nykytila-analyysi. Nykytila-analyysin sekä avoimen kylätyöpajatyöskentelyn tuotosten yhteenvedona laadittiin nelikenttäanalyysi josta on nähtävissä kyläalueen haasteet ja mahdollisuudet kyläläisten näkemänä.

Avoimen kylätyöpajatyöskentelyn tuotosten yhteenvedona laadittiin nelikenttäanalyysi josta on nähtävissä kyläalueen haasteet ja mahdollisuudet kyläläisten näkemänä.

Partakon kylän SWOT -analyysi	
Kylän heikkoudet • ei yhteistä kokoontumispaikkaa • puhelin- ja verkkoyhteydet huonot • vähän aktiivijäseniä yhdistystoiminnassa • vanhusväestölle vähän palveluja	Kylän vahvuudet • Inari -erämaajärvi • Nitsijärvi • mukavan pieni yhteisö • kaunis erämaa, hiljaisuus • vanha Lapinkylä • metsästys, kalastus, marjastus • tuleamme hyvin toimeen • perinteinen porotalous
Kylän mahdollisuudet • Kylältä on hyvät yhteydet joka puolelle Inarijärveä • erämaaseikkailu pohjoisille vuonoille Vätsärin ja Kaldoavin erämaa-alueille.	Kylän uhat • väestö vanhenee ja vähenee • julkiset palvelut karkaavat kylältä

Kuvio 3. Partakon kylän SWOT -analyysi, kyläläisten näkemänä

PARTAKON KYLÄYHDISTYKSEN TOIMINTA

Tulevaisuustyöpajassa käytiin monenlaista keskustelua kyläläisten taholta. Keskeisin huolenaihe vanhusväestöllä oli, että palvelut tulisi olla saatavissa kaikille niitä tarvitseville ja mieluiten ilmaiset. Eniten kaivattiin apua siivous- ja ruokapalveluihin. Suurin huolenaihe oli matkapuhelinyhteydet, joista kyläyhdistys päätti olla yhteyksissä liikenne- ja viestintäministeriöön. Yhteydenottoja on ollut aiemmin kylän asukkaiden taholta kuuluvuusongelmien myötä. Liikenteen turvallisuus Severtijärven kapealla tiellä katsottiin aiheuttavat myös selkeän turvallisuusriskin. Talviauraus oli ongelmallista vanhusväestölle, sillä yksityisteiden tieliittymät tukkeutuvat päätien auran myötä.

Partakon kyläyhdistyksen toiminta on vaihtelevaa, johtuen kylän väkimäärän pienuudesta sekä osittain kyläläisten yhteisöllisyyden puutteesta. Haasteellisuutta yhdistystoimintaan tuo myös kylän hajallaan oleva asutus, joka on pääsääntöisesti muodostunut Inarijärven rannoille. Kyläyhteisö ei välttämättä koe yhteisöllisyyttä itsestäänselvyytensä, sillä asukkaat ovat nojautuneet vuosikymmeniä luontaiselinkeinoihin, jossa jokaisen tulee pärjätä omillaan. Haasteita yhdistystoiminnalle luo myös se, että kyläläisillä ei ole yhteistä, eri vuodenaikoina käytettävää kokoontumispaikkaa.

Partakon kyläyhdistys järjestää kylällä pilkkikisoja, virkistätymismatkoja sekä erilaisten tapahtumien lisäksi kyläkokouksia. Kyläkokouksissa käsitellään kyläläisille tärkeitä asioita ja niitä eteenpäin vie kyläyhdistys. Kyläyhdistys on vienyt esityksiä ja kannanottoja muun muassa Inarin kunnalle kylää koskettavissa kaava-asioissa. Lisäksi yhteydenottoja on ollut tielaitokseen sekä puhelinoperaattoreille kyläläisten puolesta. Joulukuun alussa pidetään jo perinteiksi tulleet puurojuhlat yhdessä paikallisen kalayrittäjän kanssa. Viimeisin virkistysmatka suuntautui Saariselän kylpylään.

Ideat kehiin- Inarin kylien esiselvityshankkeen tavoitteena on suunnitella kylien viihtyisyyttä lisäävien pienten investointikohteiden toteuttamista sekä työstää investointitarpeista yhteinen kärkihankeraportti. Kärkihanketta työstetään Ideat kehiin –esiselvityshankkeen toimesta yhteistyössä kyläyhdistyksen kanssa. Hankesuunnittelija työstää hankkeen aikana asiakirjat mm. rakennuspiirustukset, kustannusarvion ja lupa-asiat. Kyläkohtaisista kärkihankkeista tehdään yksi yhteinen Inarin kylien kärkihankeraportti.

Partakon kyläyhdistyksen kärkihankkeeksi muodostui grillikodan rakentaminen Hietajoenniemeen. Kyläläisillä oli useita vaihtoehtoja mietittävänä, mutta tämä alue sai suurimman kannatuksen. Alueen maat ovat metsähallituksen omistuksessa, mutta paikka itsessään on hyvä ja palvelisi hyvin kyläläisten tarpeita. Kyläyhdistyksellä ei ole omaa kokoontumistilaa, joten katsottiin, että umpinainen grillikota mahdollistaisi kokousten ja erilaisten tilaisuuksien järjestämisen. Grillikota tulisi olla mitoitettu noin 15 henkilölle. Investointi hyödyntää alueen asukkaita yleisesti, ja se tulee olemaan kaikkien asukkaiden käytettävissä.

Maa-alue on kuivaa mäntykangasta ja siten hyvä rakennuspaikaksi. Se on lähellä tietä joten tiepohjan rakentamista tulisi vain vähäiselle matkalle. Tiepohjan valmistumisen myötä autolla pääsee viemään rakennustarvikkeet paikan päälle ja jatkossa puuhuolto olisi vaivatonta. Hiekkaisten harjujen päältä avautuu hienot näköalat Inarijärvelle ja siten grillikotaan kaivattaisiin suuret näköalaikkunat. Kyläläisten ensisijainen toive on, että rakennus toteutettaisiin Inarin kunnan työllistämisvaroilla kesällä 2016. Kyläläiset osallistuisivat talkootyöhön mahdollisuuksien mukaan. Talkootyönä suoritettavia toimintoja olisivat muun muassa tiepohjan tekeminen, perustusten rakentaminen sekä grillikodan pystytys.

Partakossa .../11.2015 kyläyhdistyksen hallituksen hyväksymänä

Pekka Kokkonen

Kyläyhdistyksen puheenjohtaja

Kyläyhdistyksen sihteeri